

NITRA

KULTÚRNO - SPOLOČENSKÝ MESAČNÍK

**Ďalšie nové
nitrianske športovisko:**

Telocvičňa na Čermáni

Matej Tóth:

**Chcem motivovať
deti, aby sa hýbali**

Počas Dňa architektúry

ožilo bývalé kino Palace

Editorial Zamyslenie o živote a smrti

Prvé novembrové dni patria spomienke na zosnulých. Naše kroky miera do cintorínov a urnových hájov, kde majú miesto posledného odpočinku naši najbližší, priatelia, známi... V tomto období rozkvitnú tieto pietne miesta záplavami chryzantém, zahalí ich očistné svetlo kahancov a lampášov.

A nami preniká nostalgia, siahame do svojho vnútra, necháme sa unášať spomienkami na to, čo vo svojom živote dokázali, čím poznačili svoju dobu, čo sa im podarilo urobiť, zmeniť...

Strata blízkeho človeka je vždy bolestná. Nie sme na ňu pripravení nikdy. Skláňame sa pred majestátnosťou smrti s vedomím, že cesta životom sa raz skončí. Pri hrobách stojíme mlčky, s pohľadom upretým do minulosti. Plamienok sviečky je neopakovateľným zážitkom najmä pre deti. Len raz v roku môžu za pomoci dospelých zapalovať kahance a sledovať farebnú hru ohnivých svetielok. Počúvajú spomienky na dedka, ktorého nepoznali, pretože odišiel z tohto sveta ešte skôr, ako oni sami prišli na svet. Počúvajú príbehy o svojej prastarej mame. Aj jej plameň života dohorel predčasne. Lebo smrť je taká. Nemá zľutovanie.

Ludmila Synaková

Mesto Nitra – Mestský úrad v Nitre

Štefánikova trieda č. 60, 950 06 Nitra
Tel.: 037/ 65 02 111, 0911/990 256
www.nitra.sk, info@msunitra.sk,
msunitra@msunitra.sk
<https://www.facebook.com/nitrimesto/>

Primátor: Marek HATTAS

email: kancelaria.primatora@msunitra.sk

Zástupca primátora: Mgr. Miloslav ŠPOTÁK

email: miloslav.spotak@msunitra.sk

Zástupca primátora: Mgr. Daniel BALKO

email: daniel.balko@msunitra.sk

Prednosta: Mgr. Ján ODZGAN

email: prednosta@msunitra.sk

Hlavná kontrolórka: Ing. Darina KESELYOVÁ

email: keselyova@msunitra.sk

Hlavný architekt: Ing. arch. Viktor ŠABÍK

email: sabik@msunitra.sk

Úradné hodiny na MsÚ v Nitre:

pondelok, utorok, štvrtok: 8.00 – 15.00

streda: 8.00 – 16.45 (overovanie podpisov
a listín do 16.30)

piatok: 8.00 – 13.30

sobota – podateľňa: 8.00 – 12.00

Pokladnica MsÚ v Nitre:

pondelok, utorok, štvrtok: 8.00 – 15.00

streda: 8.00 – 16.45

piatok: 8.00 – 13.30

sobota: 8.00 – 12.00

V sobotu otvorená len podateľňa a pokladňa

Podateľňa MsÚ v Nitre

Tel. podateľne: 037/65 02 221, email: podatelna@msunitra.sk

Turistické informačné centrum (TIC), Štefánikova tr. 1

Telefónny kontakt: 037/74 10 906, Info linka: 16186

Mestská polícia, Cintorínska ul., Nitra, tel.: 159

Na titulke: Na Čermáni odovzdali do užívania novú telocvičňu. Foto: Roman Oravec

NITRA - kultúrno-spoločenský mesačník

Číslo 11/2019. Ročník 43. Cena: 0,40 €.

Vydavateľ: Mesto Nitra – Mestský úrad v Nitre, adresa redakcie a vydavateľa: Mestský úrad v Nitre, Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra, email: synakova@msunitra.sk, tel.: 037/ 65 02 211

Distribúcia a predaj: Mediaprint - Kapa, a.s., Stará Vajnorská 9, Bratislava.

Vyšlo 1. 11. 2019 Evidenčné číslo: EV 3918/09, tematická skupina: A 11, ISSN 1336 - 4685, IČO: 00 308 307
Tlač: ForPress NITRIANSKE TLACIARNE, s. r. o., Potravínarska ul. 6, 949 01 Nitra

Komunitné centrum pomôže bezradným cudzincom

Ako prvé na Slovensku pomáha pri riešení problémov Komunitné centrum pre pracovnú a vedomostnú mobilitu COMIN. Zriadili ho v klientskom centre na Mestskom úrade v Nitre a otvorené je dvakrát do týždňa.

Centrum by malo slúžiť ako účinný nástroj pri prekonávaní prípadných bariér, ktoré môžu vzniknúť pri spolunažívaní domáceho obyvateľstva s ľuďmi, ktorí k nám prišli za prácou z treťích krajín a krajín Európskej únie. Ako prvé na Slovensku poskytuje poradenstvo a pomoc cudzincom, ktorí sú na Slovensku legálne, napríklad ako zamestnanci firiem alebo študenti. Projekt pritom zastrešuje nitrianska radnica spolu s Nitrianskou komunitnou nadáciou a Občianskym združením Pokoj a dobro.

„Pracovnú mobilitu tu máme, sme atraktívnym štátom pre občanov z krajín smerom na východ od nás. Často sú to mladí muži bez rodín zo Srbska, Rumunska, Ukrajiny, ktorí nevedia, čo s voľným časom a tu by sme im mali byť nápomocní,“ zdôraznil pri otváraní centra viceprimátor Nitry Miloslav Špoták. Dodal, že zriadenie centra vo forme poradenstva mesto Nitra víta a bude mu nápomocné. „Jeho úloha a poslanie sú veľmi dobre nastavené a ja verím, že občania túto formu sociálnej inklúzie uvítajú,“ povedal Miloslav Špoták.

„Niekoľko nitrianskych spoločností zamestnáva ľudí

Na mieste prvého kontaktu dostáva poradenstvo jeden z prvých klientov.
Foto: autorka

zo zahraničia, ktorí tu nielen pracujú, ale aj žijú. Máme informácie o tom, že aj na oboch univerzitách pribúdajú študenti zo zahraničia, najmä zo Srbska a Ukrajiny. Takto všetci môžu byť našimi potenciálnymi klientmi. Ľudia, ktorí k nám prídu, bývajú často bezradní. Centrum im pomôže získať takmer všetky informácie, týkajúce sa sociálnej inklúzie, pretože sme zosieťovaní napríklad aj s Turistickým informačným centrom,“ uviedla správkynia Nitrianskej komunitnej nadácie Ľubica Lachká.

Myšlienku zriadiť Komunitné centrum pre pracovnú a vedomostnú mobilitu schválili poslanci Mestského zastupiteľstva v Nitre. Správcom programu je Na-

dácia Ekopolis v partnerstve s Nadáciou otvorenej spoločnosti v Bratislave. Centrum bude otvorené dvakrát do týždňa, v utorok od 9. do 15. hodiny, v piatok od 9. do 12. hodiny. Občania sa s pracovníčkami centra môžu kontaktovať aj telefonicky na čísle 0940 529 727, kde môžu zanechať na seba kontakt. Pracovníčky ich budú nasledujúci deň kontaktovať a dohodnú si stretnutie.

Dôležité informácie klienti získajú aj na webovej stránke www.comin.sk. Komunitné centrum pre pracovnú a vedomostnú mobilitu COMIN im cez miesto prvého kontaktu sprostredkuje aj kurzy slovenského jazyka.

Ľudmila Synaková

Pod'akovali sa nitrianskym seniorom

Slávnostný ceremoniál prijatia nitrianskych seniorov a senioriek sa uskutočnil pri príležitosti Nitrianskeho dňa úcty k starším. „Chcel by som poďakovať všetkým oceneným za to, čo pre mesto spravili nielen počas aktívneho života, ale aj teraz, počas jesene života. Prajem vám tiež veľa energie a chuti do života,“ povedal v Obradnej sieni mesta Nitra v slávnostnom príhovore nitriansky primátor Marek Hattas.

Ocenení seniori. Foto: Roman Oravec

Radnica ocenila dlhoročnú prácu významných nitrianskych seniorov. Do Pamätnej knihy sa podpísali a spomienkové darčeky od mesta prevzali osobnosti z oblasti medicíny, kultúry, školstva, sociálnej oblasti, potravinárstva či bezpečnostných zložiek. Medzi ocenenými nechýbali MUDr. Vincent Varga, MUDr. Vladimír Vondrák, prof. MUDr. Emil Bakoš, PhD., Mária Cunevová, Mária Dilhofová, Pavel Drienovský, Gabriela Kollárová, Pavel Luspaj, Dr. Ernest Mako, Valéria Pavlenová, Michal Polák, Dr. Antonín Rojka, Anna Stejskalová, Bystrík

Štefák, Miroslava Zaujcová a Anna Zubčáková.

Za seniorov sa vedeniu radnice prihovoril Antonín Rojka: „Chcel by som sa mestu za všetkých ocenených poďakovať, že na nás nezabudlo. Vážime si to. Seniori, ak sú zdraví, patria vždy medzi opory svojich rodín a sú tiež ochotní pomáhať v ktorúkoľvek dobu a tam, kde si to situácia vyžaduje. Staroba je výzva a určite neznamená koniec životných aktivít, čoho jasným dôkazom sú všetci dnešní ocenení.“

V kultúrnom programe vystúpili žiaci Základnej školy Tulipánová a verše básne

Stopy snehu od Milan Rúfusa bravúrne a precízne predniesol úspešný nitriansky recitátor Ján Galaba.

„Je to už jedenásty ročník Nitrianskeho dňa úcty k starším a nás teší, že mesto na svojich seniorov ani tento rok nezabudlo. Po omši, slávnostnom ocenení seniorov dnešný deň vyvrcholí na plese seniorov, na ktorý sa všetci tešíme,“ priblížil ďalšie aktivity seniorov počas Nitrianskeho dňa úcty k starším predseda miestnej organizácie č. 1 Anton Chudík.

Andrej Jančovič

Pešia zóna ožila cez leto podujatiami

Mesto Nitra pripravilo tento rok nové pravidlá pre majiteľov kaviarní a reštaurácií na pešej zóne a ich letné terasy. Podnikatelia mohli svoje terasy rozložiť už od 1. apríla a vonku ich mohli nechať do konca novembra. Hlavným cieľom bolo vrátiť život na pešiu zónu.

Radnica im okrem toho odpustila jeden poplatok – namiesto doterajších dvoch poplatkov zaplatili už iba nájomné za užívanie pozemkov pod letnou terasou a poplatok za ich umiestnenie zaplatiť nemuseli. Mesto však od nich chcelo, aby zorganizovali aspoň dve podujatia pre verejnosť, napr. koncerty, diskusie či iné akcie.

Viac ako dvadsať kaviarní a reštaurácií nové podmienky privítalo a počas leta pripravilo koncerty tanečnej hudby s posedením, vystúpenia kapiel Pengagi a Zeus a akustický koncert gitaristu Romana Oravca, stretnutia so spisovateľmi v rámci podujatia Literárna Nitra, Detská Kupecká, Kníhkupecká – čítanie, hudba, diskusie, Ju-

niáles, či Pešia Funky zóna. Viaceré podniky sa zapojili do podujatia Štefánik(ova) žije. Ich povinnosťou bolo tieto aktivity nahlásiť na odbor kultúry na mestskom úrade, aby sa nestalo, že viaceré prevádzky zorganizujú podujatia v rovnakom termíne.

Ludmila Synaková

Navštívili nás turisti z Malajzie, Japonska aj Emiráto

Nitra sa aj tohto roku stala pomerne dosť vyhľadávanou mestskou destináciou. Je to aj vďaka mnohým atrakciám, ktoré ponúka historicky najstaršie slovenské mesto.

„Turistická sezóna trvá od mája do konca septembra. Ak je dobré počasie, čo je i tohtoročný prípad, tak aj do konca októbra,“ konštatuje Terézia Zaujecová, zastupujúca vedúca odboru cestovného ruchu a miestneho rozvoja MsÚ v Nitre.

Tradičným lákadlom sú rôzne podujatia a festivaly ako Festival chutí Nitrianskeho kraja, slávnosti Nitra, milá Nitra a Divadelná Nitra. Zaujímavým turistickým miestom sa v poslednom čase stal zoborský kláštor, do ktorého si mnohí návštevníci zájdu popri svojej ceste na vrchol

Zobora. „Určitým kritériom záujmu turistov o mesto je aj návštevnosť Turistického informačného centra (TIC), ktoré sídli na začiatku pešej zóny. Od začiatku mája do konca októbra ho navštívilo takmer 9-tisíc návštevníkov. Väčšinou išlo o turistov zo Slovenska, zahraniční návštevníci tvorili 28,1 %. Najviac ich pricestovalo z Česka, Nemecka, Poľska, Anglicka, Španielska, ale aj Malajzie, Spojených arabských emirátov, Kolumbie, či Japonska,“ informovala T. Zaujecová. TIC poskytlo počas hlavnej turistickéj sezóny svoje služ-

by viac ako 12-tisíc zákazníkom, ktorí si žiadali informácie osobne, telefonicky alebo mailom. Pretrváva záujem o prehliadku mesta so sprievodcom - 21 sprievodcov, s ktorými TIC spolupracuje, previedlo po meste 1773 návštevníkov, ktorým poskytli výklad v slovenskom, maďarskom, nemeckom a anglickom jazyku.

Návštevníci mali záujem o prehliadky po Hornom meste, vrátane Nitrianskeho hradu, ale tiež po Dolnom meste, ktoré je atraktívne vďaka kostolom.

Ludmila Synaková

Ďalšie nové nitrianske športovisko: Telocvična na Čermáni

Nový športový objekt je podobný hale na ZŠ Tulipánová. Stojí na mieste bývalej telocvični, ktorá zhorela.

Telocvičňu slávnostne otvorili (zľava) mestský poslanec Jozef Slíž, riaditeľka ZŠ na Cabajskej ulici Dana Rapavá a primátor Nitry Marek Hattas.

Novučičká telocvična je prioritne určená žiakom Základnej školy na Cabajskej ulici, ale aj aktívne športujúcej nitrianskej verejnosti a klubom. Dá sa v nej hrať futbal, volejbal, basketbal, florbal či ďalšie kolektívne športy. Čo sa týka technických údajov, hala je montovaná, dispozične rozdelená na palubovku a priestory určené na športové aktivity. Samozrejmosťou sú šatne a sociálno-technologické zázemie.

Ako iste verejnosť vie, výstavba telocvične trvala dlho. Nitrianska radnica schválila finančné prostriedky na výstavbu športoviska pre žiakov ešte v roku 2015. „Práce

ale začali až v marci minulého roku, prerušili sa v septembri z dôvodu námietky vlastníka susednej nehnuteľnosti. Práce na výstavbe opäť pokračovali v marci tohto roku, po vydaní dodatočného stavebného povolenia a skončili v apríli. Celková suma je 909-tisíc eur,“ vysvetlil dlhoročný genézu výstavby investičný odbor.

Kolaudácia stavby bola pred mesiacom. Aj preto sa počas slnečného, októbrového utorka mohol začať slávnostný ceremoniál otvorenia telocvične. Prihovorom ho začal nitriansky primátor Marek Hattas: „Som naozaj rád, že máme takúto halu. Je

konečne dokončená a bude slúžiť hlavne žiakom základnej školy. Postupne sem pribudnú ďalšie veci - lavičky, či športové dovybavenie a žiaci sem môžu chodiť plnohodnotne športovať.“

Je jasné, že sa tešia aj žiaci čermánskej základnej školy, ktorí už nemusia chodiť „riadnu štreku“ na hodiny telesnej výchovy do Mestskej haly na Klokočine. A nielen oni, ale aj ich riaditeľka Dana Rapavá: „Po pätnástich rokoch túlania sa po rôznych halách a telocvičniach máme konečne miesto, ktoré je dôstojné, krásne, priestorné a som presvedčená o tom, že sem budú naše deti chodiť radi. Musím pripomenúť, že veľkú zásluhu na tom, že sa telocvičňu podarilo dokončiť má poslanec Jozef Slíž.“

Dlhoročný predseda na Čermáni Jozef Slíž ozaj dlho bojoval za vybudovanie chýbajúceho športoviska. Ako dlhoročný funkcionár vo futbale vedel, že pohyb pre deti je mimoriadne dôležitý. „Telocvična sa dokončila hlavne pre deti, som rád, že už nebudú musieť chodiť hlavne v nepriaznivom počasí na hodiny telesnej výchovy do Mestskej haly na Klokočine,“ doplnil po slávnostnom prestrihnutí pásky.

Nitrianska radnica plánuje

aj v budúcnosti pokračovať v opravách športovísk: „Vieme že súčasné športoviská majú investičný dlh okolo dva milióny eur. Byť súčasťou toho ako sa otvára nová, funkčná, bezproblémová športová hala je pozitívnou správou. Vieme, že záujem verejnosti o športovanie v tejto hale bol obrovský, využitie haly mimo školského vyučovania sa na celý rok rozdelilo za pár hodín. Som presvedčený o tom, že mesto by ešte zvládlo vybudovať nejaké nové športoviská, respektíve ich rekonštrukcie, za ktoré by sme sa pred verejnosťou nemuseli hanbiť,“ dodal nitriansky viceprimátor Daniel Balko.

Andrej Jančovič

Foto: Roman Oravec

Na vstup do novootvorenej telocvične čakali žiaci v dlhom rade.

Mesačník Nitra nahradia Radničné noviny

Mesačník Nitra vyjde už len dvakrát – teraz v novembri a začiatkom decembra sa s čitateľmi rozlúči. Nahradí ho nový titul – Radničné noviny.

V októbri vyšlo prvé číslo tohto nového mestského

ho mesačníka. Po tom, ako mesto Nitra rozbehlo a skvalitnilo informácie v internetovom prostredí, je toto ďalší krok k lepšej informovanosti všetkých obyvateľov mesta. Počas uplynulých rokov silneli hlasy, aby radnica komunikovala otvorenejšie a častejšie, aby tu bol fungujúci dialóg medzi občanom a úradom. Toto nové periodikum je priamym nástupcom tradičného kultúrno-spoločenského mesačníka Nitra, ktorý v našom meste vychádza už 43 rokov.

Snahou redakčného tímu je zachovať kontinuitu a zá-

roveň priniesť novú, modernejšiu formu a pestrejší obsah. Kým mesačník Nitra vychádzal v náklade 1000 kusov a stál 40 centov, nový mesačník Radničné noviny má náklad 30-tisíc kusov a občania ho dostanú do svojich poštových schránok zadarmo. Formát časopisu sa zväčšil z A5 na A4 a rozsah strán sa zvýšil z 24 na 28. Mesačník Nitra tak bude žiť ďalej, pod novým názvom a v novom šate. Sme na začiatku a určite bude čo zlepšovať.

Mesto Nitra

Súťaž o najkrajší balkón a predzáhradku pozná svojich víťazov

Dobrovoľnícka práca pri úprave záhradiek a balkónov je naším rodinným striebrom.

Nitrianska radnica ocenila aktivity občanov pri starostlivosti o balkóny a predzáhradky pri bytových domoch. S výsledkami súťaže, vyhlásenej odborom komunálnych činností a životného prostredia Mestského úradu v Nitre, oboznámili členovia hodnotiacej komisie občanov, pozvaných na slávnostné vyhodnotenie.

Súťaž oslovuje najmä starších občanov, ktorým nie je ľahostajné ich životné prostredie. Viacerí z nich sa v rámci voľnočasových aktivít venujú záhradkám pri svojich bytových domoch a na svojich balkónoch pestujú muškáty, petúnie, či iné rastliny.

Primátor Marek Hattas sa záhradkárom poďakoval za ich aktivity a prezradil, že v jednom z minulých ročníkov bola medzi ocenenými aj jeho mamička. Na túto informáciu zareagovala členka hodnotiacej komisie Ľudmila Šterdasová, keď poznamenala, že rozkvitnutý balkón pani Hattasovej prihlásili do súťaže iniciatívni susedia, ktorí obdivovali jej záhradkárске umenie a chceli, aby bola ocenená aj radnicou. „Práve

Primátor Marek Hattas ocenil iniciatívu občanov darčekmi.
Foto: autorka

v tomto je problém súťaže, že ľudia sa do nej musia prihlásiť sami, hoci my vieme, že sa v našom meste nájdu nádherné balkóny a predzáhradky.“

Na krátkom stretnutí s občanmi sa hovorilo aj o funkcii sídliskovej zelene pri meniacej sa klíme. „Musíme robiť opatrenia, pretože sa v Nitre uvaríme. Klíma sa mení a my to cítime. Veľkou témou je pre nás kosenie. Uvažujeme o zriadení biodiverzitných lúk s menej intenzívnym režimom kosenia. Týmto chceme udržať vlhku v meste,“ uviedol primátor Marek Hattas.

Sídlisková zeleň je atakovaná rôznymi spôsobmi - od poveternostných vplyvov až po rôzne zvieratá, ktoré žijú spolu s nami na sídliskách,“

konštatovala členka poroty Ľudmila Šterdasová zo Správy mestských služieb. Druhý člen poroty Štefan Lančarič informoval občanov Pároviev, že v najbližších dňoch môžu byť oslovení anketármi – študentmi Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva SPU s otázkami, týkajúcimi sa sídliskovej zelene, konkrétne tvorby predzáhradiek.

„Študenti sa podujali zbierať informácie ohľadne tvorby predzáhradiek a zosúladiť so sídliskovou zelenou. V spolupráci s fakultou chceme pripraviť výsadbové plány, optimalizovať celý systém údržby a pripraviť vzorové práce predzáhradiek. Ide nám o zjednotenie vizuálu mesta a nastavenie vhodného režimu údržby zelene.“

Hodnotiacia komisia konštatovala, že víťazi sa určovali veľmi ťažko. Autormi najkrajších predzáhradiek sú manželia Látečkovci z Javorovej, manželia Mackovci z Jánskej, Margita Košťálová z Jedlíkovej ulice, ale aj ďalší aktívni občania, ktorí svoj voľný čas venujú dobrovoľníckej práci.

Ľudmila Synaková

KAM ZA KULTÚROU V NITRE

Múzeá – výstavy – koncerty – podujatia

SYNAGÓGA

Koncertná a výstavná sieň mesta, Ul. pri Synagóge 6. - 21.11.

AMFO 2019 - 47. ročník celoštátnej postupovej súťaže a výstavy amatérskej fotografickej tvorby

8.11. (pia) 17.00 vernisáž a slávnostné vyhodnotenie

XIV. NITRIANSKA HUDOBNÁ JESEŇ 2019

7. 11. (št) 18.00

BABELLE BEAT BAND Program: world music, klezmerová hudba, slovenské a balkánske piesne

10.11. (ne) 15.00

Koncert speváckeho zboru LIPKA a pozvaných hostí pri príležitosti 20. výročia vzniku zboru

12. 11. (ut) 18.00

Koncert k 60. výročiu založenia Katedry hudby PF UKF v Nitre. Účinkujúci: pedagógovia Katedry hudby PF UKF v Nitre

18. 11. (po) 18.00 Lenka Filipová a jej hostia koncert - *vypredané*

19. 11. (ut) 16.30 Večer so svámím Vishwakurunandhanom spojený s koncertom hry na tradičných indických nástrojoch

20. 11. (st) 16.00

Slávnostné oceňovanie bezpríspevkových darcov krvi

21.11. (št) 18.30 Šarišanci - So srdcom

LH Šarišanci a hostia: Vladka Keselicová, Anka Poráčová a Ľubo Šimčík. Melodické rusínske, šarišské i temperamentné rómske piesne v podaní cimbalovej muziky

23. 11. (so) 16.00 – 22.00 Mladé vína v Synagóge

degustácia najlepších mladých vín z Nitrianskej vinohradníckej oblasti

KONFRONTÁCIE

16. ročník festivalu umení pod záštitou

doc. PaedDr. Gábora Pintes, PhD., dekana PF UKF v Nitre dramaturg festivalu: **Mgr. Alena Čierna, PhD.**

25. 11. (po) 17.30 vernisáž ŠEŠŤDESIATKA / SIXTY

Výber z tvorby: J. Baus, L. Bereš, R. Bielik, J. Dobiš, E. Kleinová, A. J. Koprdová, M. Kratochvíl, V. Loviška, J. Mináriková, M. Nícz, P. Rónai, D. Szalai, J. Toman, M. Vrzgula, E. Zabadaľ, kurátorka: doc. PhDr. Adriana Réčka, PhD. Výstava potrvá do 15. 12. 2019

KONCERTY

25.11. (po) 18.00 Komorný koncert

Venovaný 60. výročiu PF UKF v Nitre

Mária Porubčinová / spev (SK, Švajčiarsko), Dana Šašinová-Satúry / klavír, Boris Bertok / gitara (SK, Švajčiarsko).

sko). Program: K. Slavický, F. Sor, F. Cilea, E. Suchoň, A. Catalani, A. Barios, A. Dvořák, G. Verdi

26.11. (ut) 18.00 ANSÁMBEL ASYNCHRONIE

Peter Javorka / um. vedúci. Program: J. S. Bach, P. Javorka, J. Iršai, F. Chopin, R. Berger

27. 11. (st) 18.00 GITAROVÝ RECITÁL

Martin Krajčo / gitara. Program: P. Malovec, F. Martin, F. Poulenc, G. Auric, G. Tailleferre, S. Gubajdulina, P. Šimai, J. Taverner

28. 11. (št) 18.00 KLAVÍRNY RECITÁL

Maroš Klátik / klavír. Program: J. S. Bach, G. Kančeli, J. S. Bach/F. Busoni

29. 11. (pia) 18.00 OD OPERETY K ZARZUELE

Ana Carolina Diz / soprán (Argentína), Dušan Jarabek / barytón, Róbert Pechanec / klavír. Program: G. Dusík, M. Novák, P. L. Carné, G. Giménez, J. Turina, F. A. Barbieri, M. F. Caballero

Usporiadateľ: Občianske združenie Konfrontácie v spolupráci s Katedrou hudby PF UKF v Nitre a Mestom Nitra, vstup voľný. Podujatie z verejných zdrojov podporili Fond na podporu umenia a Mesto Nitra.

STÁLE VÝSTAVY

História a tradície židov v Nitre. Shraga Weil: GRAFIKA
Nitrianske pohľady Aleny Bugárovej
Prehliadky:

ut: 13.00 – 18.00, st - št: 9.00 – 12.00, 13.00 – 18.00, so-ne: 13.00 – 18.00, po-pi: zatvorené.

Vstupné: 1,- €/osoba, deti do 6 rokov a držiteľia preukazu ZTP vstup zdarma. Informácie o možnosti prenájmu Synagógy za účelom organizovania kultúrnych a spoločenských podujatí: 037/6502 140.

NITRIANSKA GALÉRIA

Župné námestie, Nitra, www.nitrianskagaleria.sk, otváracie hodiny: ut – ne: 10.00 – 18.00

REPREZENTAČNÉ SÁLY

Do 24. 11. Podoby slobody / Faces of Freedom

Autori: výbraní na základe medzinárodnej výzvy. Výstava pri príležitosti 30. výročia Nežnej revolúcie. V spolupráci s medzinárodným divadelným festivalom Divadelná Nitra ukážu ako na tému slobody reflektujú súčasní umelci.

SALÓN

Do 10. 11. Transfigurácie.

Autorka: Ľudmila Machová. Projekt Ľudmily Machovej (*1990), ktorým reflektuje „mapovania“ (ne)krajiny, hľadanie hraníc, (ne)nachádzanie osobného priestoru a pocit vykorenenia skrz stratu vlastnej identity.

GALÉRIA MLADÝCH

Do 17. 11. (Un)Natural. Autori: Anna Ročnová (ČR), Pavel Příkaský (ČR). Kurátorka: Veronika Čechová (ČR).

Projekt predstavuje dvoch výrazných zástupcov českej mladšej umeleckej scény.

BUNKER

Do 3. 11. Antihygge.

Autorky: Ingrid Kepková, Viera Zubalová. Kurátor: Václav Janoščík (ČR). Progres vzniká, keď je spoločnosť postavená výzve. Hygge je klamlivé utvrdzovanie sa v domnienke, že všetko je v poriadku.

28. 11. – 26. 1. F4-F1

Autor: David Přílučík (ČR). Vernisáž: 28. 11. o 18.00

V rámci výstavy príbeh plemena československého vlčika poslúži ako živý archív, v ktorom chce autor demaskovať rozpory dualistického myslenia a jeho východiska. Východiskovým bodom bude rozhovor s tvorcom tohto plemena Karlom Hartlom.

GALÉRIA HUDBY

Cyklos komorných koncertov v Koncertnej sále Župného domu

12. 11. (ut) o 19.00 Het Collectief (BE)

Toon Fret – flauta, Julien Hervé – klarinet, Wibert Aerts – husle, Martijn Vink – violončelo, Thomas Dieltjens – klavír. Program: C. Debussy, B. Van Camp, M. Pal'ko, O. Messiaen

27. 11. (st) o 19.00 Jordana Palovičová – klavír

Program: C. P. E. Bach, M. Szymanowska, L. Bernáth, J. Cikker

PONITRIANSKE MÚZEUM

Štefánikova trieda 1, Nitra, www.muzeumnitra.sk,
www.facebook.com/ponitrianskemuzeumvnitre/
Otvorené: po – pi: 9.00 – 17.00, so – ne: 10.00 – 17.00

STÁLA VÝSTAVA

Skvosty dávnovekého Slovenska. Expozícia vyše 2300 predmetov, ktoré dokumentujú činnosť človeka od najstarších čias až do 18. storočia.

VÝSTAVY

Nitriansko v zrkadle dejín. Výstava približuje kultúrno-historický vývoj historického Nitrianska od praveku.

Život v lesných a vodných biotopoch. Výstava preparátov rýb, vtákov a cicavcov z okolia Nitry.

NOVÉ VÝSTAVY

Do 1. 12. Žena v kvetoch odedá.

Textilný dežén v tvorbe Beaty Kabíčkové - Vinceovej. Výstava kolekcie textilných dežénov z obdobia 70. a 80. rokov 20. storočia vytvorených pre pražské Ústredie bytovej a odevnej kultúry i dežénov s detskými, rastlinnými, kvetinovými, geometrickými a inými vzormi.

Do 31. 12. Silicít – ocel doby kamennej. (Kamenná industria v praveku Slovenska). Výstava prezentuje kamennú industriu vyhotovenú zo štiepaných kamenných surovín s ukážkou surovín, ktorých primárny výskyt je na území Slovenska, ale aj surovín, ktoré sa sem dostali ako import. Výstava silicitových artefaktov pochádza z

archeologických výskumov na Slovensku.

Vernisáž 18. 10. o 16.00 hod.

Do 30. 11. Výstava z tvorby jubilanta Roberta Žilíka

Výstava hračiek, úžitkových predmetov, plastík, reliéfov, replík, dobových hudobných nástrojov, či ilustrácií k vlastnej lyrickej a epickej spisbe z tvorby zakladateľa a člena združenia Misticantica Slovaca – Roberta Žilíka. Spríevodné programy pre deti:

11. 11. (po) Celko a Hudmila v múzeu

25. 11. (po) Urobme si hračku

Dernisáž 29. 11. 2019 o 17. 00

DIECÉZNE MÚZEUM

Námestie Jána Pavla II, 950 07 Nitra

www.nitrianskyhrad.sk/diecezne-muzeum/

Otváracie hodiny: apríl – október / ut – ne: 10.00 – 18.00, november – marec / so – ne: 10.00 – 15.00

Diecezne múzeum ponúka faksimile rôznych dokumentov a v druhej časti múzea je sprístupnená klenotnica s liturgickým pokladom.

SLOV. POĽNOHOSPODÁRSKE MÚZEUM

Dlhá ul. 92, Nitra, www.spmnitra.sk

Kontakt na objednávanie: muzeum@agrokomplex.sk,
tel: 037/657 25 78

máj – september: po: zatvorené, ut – št: vstupy 9.00, 11.00, 13.00 pi: zatvorené, so-ne: vstupy 9.00, 11.00, 13.00, 15.00

október – apríl: po: zatvorené, ut – št: vstupy 9.00, 11.00, pi – so – ne: zatvorené

Prehliadka je možná so spríevodcom a trvá 90 minút.

Vstupy len pre organizované skupiny návštevníkov v počte viac ako 5 osôb je potrebné nahlasovať minimálne 5 dní vopred.

MISIJNÉ MÚZEUM

Kalvária 3, 949 01 Nitra, www.svd.sk

Otv. hod.: po – so: 14.00 – 18.00, ne: 10.00 – 16.00

Bohatá zbierka umel. predmetov zo zberateľskej činnosti misionárov. Návštevy hlásťe vopred.

VIVÁRIUM

Areál SPU, Trieda A. Hlinku, 949 01 Nitra

vivarium.nitra@gmail.com, robert.kirchner@uniag.sk, č. tel.: 037/641 4791, otv. hodiny: po, ut, št, pi: 9.30 – 12.00 a 14.00 a 16.00, str: 14.00 – 18.00, so: zatvorené, ne: 14.00 – 16.00.

70 chránených druhov plazov, ktoré boli predmetom pašeráctva a nelegálnej držby.

MÚZEUM MEDOVINY

Farská ulica č. 28, 949 01 Nitra, www.muzeummedoviny.sk, e-mail tomka@tomka.sk, kontakt: +421 907 404 989
Prvé múzeum medoviny na Slovensku.

BOTANICKÁ ZÁHRADA

Areál SPU, Trieda Andreja Hlinku 2, www.bz.uniag.sk
Otv. hodiny: Okrasné skleníky: 8.-15.00 okrasná škôlka: 8.-15.00, Park (1.10. – 30.11.) a (1.3. – 1.5.), po – pi: 8.00 – 15.00. V zimných mesiacoch (1.12. - 28.2.), po – pi: 9. - 14.00. V letných mesiacoch (1.5. - 31.9.), po – pi: 8.-17.00.
So – ne: 10.-18.00.

AGROKOMPLEX

Národné výstavnisko, Výstavná ul. 4, Nitra
www.agrokomplex.sk
Otváracie hodiny počas výstav: po – so: 9.-18.00, ne: 9.-17.00
5. - 6. 11. **Gaudeamus Slovakia**
5. - 6. 11. **Mladý tvorca**
6. - 9. 11. **Gastra a Kulinária**
23. - 24. 11. **Celoštátna výstava zvierat**

DIVADLO A. BAGARA

Svätoplukovo námestie, Nitra, www.dab.sk
4.11. (po) 10.00 **Mechanický pomaranč**. Štúdio.
5., 6. 11. (ut-st) 18.30 **Povolanie pápež**. Veľká sála.
7.11. (št) 18.30 **Dámska šatňa**. Štúdio.
9.11. (so) 18.30 **Meno**. Štúdio.
12.11. (ut) 18.30 **Dámsky krajčír**. Veľká sála.
13.11. (st) 18.30 **Syna či dcéru**. Veľká sála.
15.11. (pia) 18.30 **Otec Goriot**. Veľká sála.
21.11. (št) 18.30 **Testosterón**. Veľká sála.
21., 22., 23., 28.11. / 18.30 **Banalita lásky** Štúdio
26.11. (ut) 17.30
27.11. (st) 10.00, 18.30
28.11. (št) 11.30 **organizované**
29.11. (pia) 18.30
Tisícročná včela. Veľká sála.
30.11. (so) **Hlava XXII**. Štúdio.
Divadelná adaptácia významného amerického autora Josepha Hellera.

STARÉ DIVADLO K. SPIŠÁKA

Staré divadlo K. Spišáka, Ul. 7. pešieho pluku 1, Nitra
5.11. (ut) 9.30 **Stretnutie s Veľkou Moravou**. Štúdio Tatra.
5., 6., 7., 8.11. / 9.30 **Dlhý, Široký, Bystrozraký**. Veľká sála.
10.11. (ne) 15.00 **Trója**. Veľká sála.
11., 12.11. (po-ut) 9.30 **Trója**. Veľká sála.
13.11. (st) 13.00 **Prízraky**. Štúdio Tatra.
14., 15.11. (št-pia) 9.30 **Prízraky**. Štúdio Tatra.
16.11. (so) 16.00 **Hanička a Murko** – koncertné turné jeseň 2019. Veľká sála.
16.11. (so) 19.00 **Prízraky** - Noc divadiel. Štúdio Tatra.
19., 20., 21. 11. / 9.30 **Prdíprášok doktora Proktora**. Veľká sála
24.11. (ne) 10.00, 15.00 **Najmenší cirkus**. Štúdio Tatra.

26.11. (ut) 9.30 **Stretnutie s Veľkou Moravou**. Štúdio Tatra.
27.11. (st) 9.30 **Vianočná koleda**. Štúdio Tatra.
28.11. (št) 9.30 **Veľká továreň na slová** – verejná generálka. Veľká sála.
28.11. (št) 9.30 **Vianočná koleda**. Štúdio Tatra.
29.11. (pia) 9.30 **Veľká továreň na slová**. Veľká sála
29.11. (pia) 18.00 **Veľká továreň na slová** - PREMIÉRA

CINEMAX

Zábavno-obchodné centrum MAX, Chrenovská ul., Nitra
Septembrové premiéry
Od 7. 11. **Doktor Spánok**. Premiéra, originálny názov: Doctor Sleep, horor, MP -15, USA, slov. tit.
Od 7.11. **Ženská na vrchole**. Premiéra, roman. komédia, 105 min., Česká republika.
Od 14. 11. **Charlieho Anjeli**. Premiéra (Charlie's Angels), akčná komédia, USA, MP - 12, slov. titulky.
Od 21.11. **Eadové Kráľovstvo 2**. Originálny názov: Frozen 2, žáner: animovaná rozprávka, USA, MP, slov. dabing, slov. tit.
Od 28. 11. **Na nože**. Premiéra (Knives out), krimi, dráma, komédia, USA, 130 min., MP- 12, slov. titulky.

NOVÉ DIVADLO

Predstavenia sa hrajú v sále Domu Matice slovenskej, Dolnočermánska 737/91, Nitra. Kontakt: www.novedivadlo.sk, <https://www.facebook.com/novedivadlo/>, tel.: 0903394138
6.11. (st) 9.30 **Cisárovo nové šaty**
8.11. (pia) 9.30 **Slovensko v obrazoch**
8.11. (pia) 19.00 **Slovensko v obrazoch**
11.11. (po) 9.30 **Slovensko v obrazoch**
12.11. (ut) 9.30 **Čarodejnice**
13.11. (st) 9.30 **Čarodejnice**
14.11. (št) 9.30 **Anna Franková**
15.11. (pia) 9.30 **Anna Franková**
18.11. (po) 9.00 **Slovensko v obrazoch**
11.00 **Slovensko v obrazoch**
23.11. (so) 17.00 **Kocúr v čizmách** – I. premiéra
19.00 **Kocúr v čizmách** – II. premiéra
26.11. (ut) 9.30 **Anna Franková**
27.11. (st) 9.30 **Anna Franková**
28.11. (št) 9.30 **Kozliatka a vlk**
29.11. (pia) 9.30 **Kozliatka a vlk**

PODUJATIA K 30. VÝROČIU NEŽNEJ REVOLÚCIE – NOVEMBER '89

1.-10.11.
Dom opatrovateľskej služby, Ul. Janka Kráľa, Nitra.
Umenie potrebuje slobodu - realizácia muralu – veľkoplošnej nástennej maľby umeleckou dvojicou Jana & JS (Rakúsko/Francúzsko)

5.11. (ut)

Univerzitný tvorivý ateliér UKF, Slančíkovej ulica, Nitra
Ústav literárnej a umeleckej komunikácie FF UKF v Nitre.
Básnik a politik Miroslav Válek. Odborná diskusia
11.-15.11.

UKF v Nitre / katedra histórie. **Festival slobody**. Dokumenty, hrané filmy, prednášky, diskusie v rámci multižánrového festivalu, ktorý pripomína obdobie neslobody na Slovensku.

11.11. (po) 13.30

Študentský festival UKF. Ul. B. Slančíkovej, miestnosť BSB-127. Nežná revolúcia optikou študentov a pamätníkov. Prednáška Ing. Tomáša Kráľoviča a diskusia s priamymi účastníkmi Novembra '89.

14.11. (št) 13.00

Historické kino. FF UKF Hodžova 1, Akropola H.

11.-17.11.

30 rokov od Nežnej revolúcie očami hercov Starého divadla K. Spišáka. Foyer Starého divadla K. Spišáka hodinu pred každým predstavením. **Dokument spomienok hercov SDKS na November '89**.

16.11. (so) 17.00

Pešia zóna pri Pamätnej tabuli na Dome módy. Slávnostná pripomienka na 30.výročie Nežnej revolúcie

16.11. (so) 18.00 – 18.30

Stena slávy Divadla A. Bagara

16.11. (so) 18.30 – 19.30

Foyer Divadla A. Bagara. Nezná.rn. **Výstava fotografií, materiálov a faktov dokumentujúcich November '89 v Nitre**

16.11. (so) 19.30 – 21.30

Kaviareň Divadla A. Bagara. **Nezná.nr – spomienky**

21.11. (št) 17.00

Nitrianska galéria. **Podoby slobody/faces of Freedom**

KULTÚRNE CENTRUM HIDEPARK

Hidepark - alternatívne kultúrne, komunitné a športové centrum, Štúrova 4675, 949 01 Nitra, www.hidepark.sk, info@hidepark.sk

Do uzávierky sme program nedostali

CENTRUM VOĽNÉHO ČASU

Štefánikova trieda 63, Nitra, www.cvcnitra.edupage.org
sekretariat@cvcdomino.com, cvcdomino@zoznam.sk

7. 11. (št) 9.00 **Divotvorný hrniec** - súťaž v improvizácii, kde budú mať žiaci možnosť predviesť svoje vedomosti, šikovnosť, vynaliezavosť, nápaditosť a herecké schopnosti - pre žiakov 7.- 9. ročníka ZŠ - na pozvánky

12. 11. (ut) 8.00 „**Poptón**” - súťaž v interpretácii slovenskej populárnej hudby - pre žiakov ZŠ - na pozvánky

22.11. (pia) 11.00 „**Šaráda**” - humorno zábavná súťaž pre žiakov ZŠ a SŠ pri príležitosti Dňa študentstva - na pozvánky

KINOKLUB TATRA

Staré divadlo K. Spišáka – štúdio Tatra, kinoklubnitra.sk, kinoklubnitra@gmail.com

4.11. (po) 18.00 **FFI kraťasy**. SR, ČR, Rak., Austr., Franc.

4.11. (po) 20.00 **Stratený domov**. SR, 2019, 75 min.

5.11. (ut) 19.00 **Zbohom, synu**. Čína, 2019, 180 min.

11.11. (po) 18.00 **Ukradnutý štát**. SR -Česko, 2019, 75 min.

11.11. (po) 19.30 **Úplná láska**. Argentína, 2018, 117 min.

12.11. (ut) 19.00 **Cesta do nemožna**. SR - ČR, 2019, 90 min.

18.11. (po) 18.30 **Mladý Ahmed**. Bel.- Fran., 2019, 84 min.

18.11. (po) 20.00 **Neskrotený**. Franc., 2018, 99 min.

19.11. (ut) 19.30 **Narušiteľ systému**. Nem., 2019, 118 min.

25. 11. (po) 18.00 **Nech je svetlo**. SR - ČR, 2019, 93 min.

25.11. (po) 19.45 **Portrét ženy v plameňoch**. Franc., 2019, 119 min.

26.11. (ut) 19.30 **BATAstories**. Fr. - ČR - SR, 79 min.

DOM MATICE SLOVENSKEJ

Dolnočermánska 737, Nitra, dms.nitra@matica.sk

www.facebook.com/dmsnitra

5.11. (ut) 9.00 **Konferencia M. R. Štefánik** – 100. výročie úmrtia. Odborná konferencia určená pre pedagógov základných a stredných škôl a poslucháčov Pedagogickej a Filozofickej fakulty UKF v Nitre.

Prednášajúci: doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD., (Filozofická fakulta UMB Banská Bystrica), doc. PhDr. Ivan Mrva CSc. (Slovenský historický ústav Matice slovenskej), Ing. Jozef Banáš (slovenský spisovateľ, dramatik, diplomat a politik), PaedDr. Robert Žilík (Spolok slovenských spisovateľov).

30.11. (so) Krojová zábava

Dom Matice slovenskej v Nitre organizuje krojovú zábavu pre členov Matice slovenskej z okresov Nitra, Zlaté Moravce, Šala, Topoľčany a Nové Zámky. V programe vystúpia súbory Matice slovenskej. Bližšie informácie pre ostatných záujemcov na tel. č.: 0918/113 212 alebo mailom na dms.nitra@matica.sk.

Tréningové stolnotenisové centrum

V mesiaci september až december pokračujeme v tréningoch stolného tenisu pre deti a mládež. Záujemcovia sa môžu nahlásiť na tel. č.: 09018 113 121, alebo mailom na kometa340@centrum.sk.

AKTIVITY PRI DMS

15.00 **Filatelisti** - nepárny týždeň utorok 15.00

16.00 / streda: **Tréningové stolnotenisové centrum**

18.00 / streda: **Power joga s Monah**

16.00 / štvrtok: **Zdravé nôžky a telo**

18.00 / štvrtok: **Dobový spolok Satyros**

Nové divadlo – divadelné skúšky a predstavenia (harmonogram podľa aktuálneho mesačného programu predstavení – viac na: www.facebook.com/novedivadlo/

KRAJSKÉ OSVETOVÉ STREDISKO

Fatranská ulica, 949 01 Nitra, www.kosnr.sk

2.11. (so) 9.00 Čaro okamihu. Výstava krajinárskych fotografií Petra Michalíka do 30.11. v OC Centro Nitra

4.11. (po) 9.00 Projektový manažment. Cyklické vzdelávanie pracovníkov v kultúre

5.11. (ut) 9.00 Projektový manažment. cyklické vzdelávanie pracovníkov v kultúre

17.30 Vzdelávanie v astronómii pre pokročilých

6.11. (st) 9.30 Umelecký prednes poézie a prózy. Seminár pre pedagógov k umeleckému prednesu, Šaľa
AMFO - celoštátna výstava amatérskej fotografickej tvorby, do 21.11., Synagóga Nitra

39. ročník súťaže amatérskej fotografie

výstava najlepších fotografií z Českej republiky, do 22.11.

Voda - výstava fotografií fotoklubu pri KOS, do 30.11.

6.11. (st) 17.00 Klub grafológie - pokročili

6.11. (st) 17.00 Fotoklub APF

7.11. (št) 10.00 Kde bolo, tam bolo.... Okresné kolo súťaže v prednese rozprávok v rámci rozprávkového festivalu pre deti ZŠ s VJM, Dom kultúry Šaľa

Výstava výtvarných prác detí materských a ZŠ VJM

7.11. (št) 17.00 Fotoklub Nitra

8.11. (pia) 9.30 Umelecký prednes poézie a prózy. Seminár pre pedagógov k umeleckému prednesu, KOS Nitra

8.11. (pia) 17.00 AMFO. Vyhlásenie výsledkov a vernisáž celoštátnej postupovej súťaže amatérskej fotografickej tvorby v Synagóge Nitra

8.11. (pia) 17.00 Pozorovanie oblohy vo hviezdárni do 19.00

8.11. (pia) 19.00 Múzeá kozmonautiky vo svete. Prednáška pre verejnosť

9.11. (so) 9.00 AMFO. Druhý deň - fotografické workshopy, prehliadka Dolného mesta s výkladom pre účastníkov spojená s fotografovaním.

9.11. (so) 20.00 Portfólio - beseda a diskusia s Rudolfom Lendelom, hotel OKO

10.11. (ne) 9.00 AMFO tretí deň - fotografické workshopy a prezentácia výsledkov

11.11. (po) 10.00 Spevacké dielne pre deti z folklórnych súborov od 5 do 10 rokov

11.11. (po) 13.30 Prechod Merkúra popred slnečný disk do 16.30 pozorovanie vo hviezdárni

11.11. (po) 14.00 Náramky, technika makramé - tvorivá dielňa pre deti

13.11. (st) 9.00 Kde bolo, tam bolo.... Okresné kolo súťaže v prednese rozprávok v rámci rozprávkového festivalu pre deti ZŠ s VJM,

Výstava výtvarných prác detí materských a ZŠ VJ

13.11. (st) 14.00 Náramky, technika makramé- tvorivá dielňa pre deti

13.11. (st) 17.00 Klub grafológie - začiatníci

14.11. (št) 16.30 Výtvarné dialógy Stretnutie neprofesionálnych výtvarníkov, lektorka Eva Lehotáková, vložné 2€

15.11. (pia) 9.00 K prameňom tradícií. Tanečné tvorivé dielne pre vedúcich folklórnych kolektívov.

15.11. (pia) 14:30 Tradičné ochotnícke divadlo - divadelný workshop pre dospelých vedúcich a tvorcov z divadelných súborov a pedagógov, téma: Dramatizácia textu, lektor K. Hitzingerová

16.11. (so) 9.00 Mój tanečný krúžok - tanečné dielne venované mažoretkám

19.11. (ut) 17.30 Vzdelávanie v astronómii pre pokročilých

20.11. (st) 17.00 Klub grafológie - pokročili

21.11. (št) 17.00 Fotoklub Nitra

22.11. (pia) 10.00 Kde bolo, tam bolo.... Krajské kolo súťaže v prednese rozprávok v rámci rozprávkového festivalu pre deti ZŠ s VJM,

25.11. (po) 10.00 Spevacké dielne pre deti z folklórnych súborov od 10 do 15 rokov

14.00 Drôťkovanie, základné techniky - tvorivá dielňa pre deti

26.11. (ut) 9.30 Umelecký prednes poézie a prózy - seminár pre pedagógov k umeleckému prednesu

27.11. (st) 14.00 Drôťkovanie, základné techniky

17.00 Klub grafológie - začiatníci

28.11. (št) 16.00 Adventné vence, svietniky.... Tvorivá dielňa pre dospelých

FOTOGALÉRIA TRAFACKA

Ul. Janka Kráľa 65, Nitra. www.trafacka.sk, info@trafacka.sk Otvorená denne: po-št 11.00 - 22.00, pi: 11.00 - 0.00, so: 15.00 - 0.00, ne: 15.00 - 22.00

3.11. (ne) o 15.30 Science workshop.

Určený pre všetky deti vo veku od 5 - 12 rokov. Je zložený zo série experimentov a edukačných hier predovšetkým na rozvoj skupinovej spolupráce.

4.11. (po) o 19.00 Večerné debaty v Trafacke

November '89 - 30 rokov slobody. Host: Martin Bútora - spoluzakladateľ VPN

Moderuje: Adrian Michalík

5.11. (ut) o 18.00 Drogy v živote dieťaťa.

Prednášku vedie skúsená sociálna pracovníčka a poradkyňa Združenia STORM Mgr. Andrea Hugánová, PhD.

8.11. (pia) o 18.00 Vernisáž

Katarína Borgulová - UCHVÁTENÁ

9.11. (so) o 10.00 Koncert: Zvuky na ležanie.

Teší sa na vás Števo Haládk!

11.11. (po) o 19.00 Stop obchodovaniu s ľuďmi.

Prednáška o aktuálnej situácii na Slovensku a jej prevencii, ktorú vedie sociálna pracovníčka Združenia STORM Mgr. Vesna Tomašik.

12.11. (ut) o 18.15 Toastmasters Nitra.

Stretnutie rečnícko - liaderského klubu.

13.11. (st) o 18.00 Od ilúzií k láske.

Prednáška a beseda s Dianou Grall. Ako hosť vystúpi pesničkárka Dagmar.

17.11. (ne) o 9.00 Namaľuj si svoju Osobnú Mandalu. Zážitkový workshop maľovania mandál podľa pythagorovej numerológie

20.11. (st) o 19.00 Kvíz v Trafacke

21.11. (št) o 16.30 Jozef Mihal – Materská.

Prednáška o nových pravidlách o materskej a otcovskej dovolenke na rok 2019.

22.11. (pia) o 19.00 Eniesa v Trafačke.

Slovenská speváčka, hudobníčka a autorka.

24.11. (ne) o 16.00 Vlk na mesiaci.

Účinkujú: Rado Konečný/ Lukáš Takáč, Matej Truban

26.11. (ut) o 18.15 Toastmasters Nitra.

Rečnícko - líderský klub.

28.11. (št) o 18.00 LALA Experience: Youtube marketing.

Lektor Andras Bodrogi. Vhodné nielen pre hudobníkov a vlogerov.

30.11. (so) o 19.00 Koncert kapely Korene

MESTSKÝ KÚPEĽ

Kúpeľná ul. č.4, www.kupel.sk.

Otvár. hod. – **plaváreň**, po: zatvorené, ut.: 6.30 - 12.00, 14.30 - 20.30, st - pi: 6.30 - 20.30, so - ne: 11.00 - 19.30.

Sauna/po: zatvorené, ut: 11.00 - 20.00 (muži), str: 11.00 - 20.00 (ženy), št: 11.00 - 20.00 (muži), pi: 11.00 - 20.00 (ženy), so: 11.00 - 15.00 (muži), so: 15.00 - 19.00 (ženy), ne: zatv.

Posledný možný vstup do zariadení je možný 60 min. pred ukončením prev. doby. Zákazník si musí byť vedomý, že do uved. času musí opustiť prevádzku bez nároku na pobyt v plnom rozsahu vstupenky!

KRAJSKÁ KNIŽNICA K. KMEŤKA

Ulica Fraňa Mojtu 18, www.krajskakniznicanitra.sk

po-ut: 7.30-18.00, st: 7.00-19.00, št-pi: 7.30-18.00

pobočka Klokočina – Jurkovičova: po-pi: 9.00-17.00

pobočka KD Zobor – Svätourbanská č. 184: po: 9.00 - 11.00, st - št: 15.00 - 17.00

Okrem odbornej a krásnej literatúry pre dospelých a deti knižnica ponúka špeciálne dokumenty (gramoplatne, mg kazety, videokazety, CD platne, CD ROM, DVD a patentové spisy), okolo 400 titulov a zvukové knihy pre nevidiacich a slabozrakých.

VÝSTAVY

Slobodné ruky – fantáziu nám nevezmú - výstava vo vitrinách. Celoslovenská súťaž Ústavov na výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody.

Zmysel to má aj bez zmyslov - výstava kníh pre a o deťoch s postihnutím do zbierok BIBIANY, medzinárodného domu umenia pre deti.

11.11. (po) 9.00

Branislav Jobus - autorská beseda (úsek literatúry pre deti a mládež).

11.11. (po) 9.30

Branislav Jobus - autorská beseda (úsek literatúry pre deti a mládež) - ZŠ Piaristi 2., 3., 4. ročník.

13. 11. (st) 16.30

Choroby z emócií – prednáška českej spisovateľky a lekárskej psychosomatickej Antonie Kzemiňovej.

20.11. (st) 17.00 Volali ma bitká – beseda s bývalým hokejovým obrancom Borisom Valábikom

29.11. (pia) 16.30 Hudobné pásmo S hudbou inak – beseda spojená s koncertom hudobníčky Lenky Novosedlíkovej

KNIŽNICA AGROINŠTITÚTU

Akademická 4, www.agroinstitut.sk/kniznica.

Výp. hod.: po – pi: 9.00 – 14.00

KNIŽNICA PRI SPU

SPK pri SPU, Štúrova 51, www.slpk.sk.

Výpožič. hod.: po – št: 8.30 – 18.00 pi: 8.00 – 17.00

SIPK – čítareň, Trieda A. Hlinku 2. Otv. hod.: po – št: 8.00 – 17.00 pi: 8.00 – 15.30. Výpožič. hod. mimo semestra: 8.00 – 15.30

UNIVERZITNÁ KNIŽNICA UKF

Dražovská cesta 4, www.ukf.sk.

Otv. hod. počas výučby v semestri: po – št: 9.00 – 18.00, pi: 9.00 – 16.00 so: 8.00 – 13.00.

otv. hod. počas skúš. obdobia: po – pi: 9.00 – 16.00 so: 8.00 – 13.00

KNIŽNICA SPM

Dlhá ul. 92, www.spmnitra.sk/kniznica.

Otv. hod.: po – št: 8.00 - 15.00 pi: 8.00 - 12.00

TURISTICKÉ INFORMAČNÉ CENTRUM

Štefánikova trieda 1, info@nitra.sk, www.nitra.eu.

Info: tel. 037/16 186, tel. 037 7410 906. Otváracie hodiny: november – marec / po – pi: 8.00 – 17.00, so: 8.00 – 12.00. Apríl – jún a september – október / po – pi: 8.00 – 18.00 so: 8.00 – 12.00. Júl – august / po – pi: 8.00 – 18.00 so: 9.00 – 18.00, ne: 14.00 – 18.00.

Turistické informačné centrum Nitra poskytuje:

regionálne informácie z oblasti cestovného ruchu, ubytovacích a stravovacích zariadení, poskytovateľov služieb, firiem, organizácií, inštitúcií, zdravotníckych zariadení, ktoré sú neustále aktualizované. Zabezpečuje sprievodcovský servis, skenovanie, kopírovaciu službu a vylepovanie plagátov na mestských informačných skružiach, špecializuje sa na predaj publikácií a propagačných materiálov o Nitre a Slovensku, pohľadníc a darčkových predmetov, je predajným miestom Ticketportalu. V TIC je možnosť voľného prístupu na internet.

BOHOSLUŽBY V NITRE

Rímskokatolícke bohoslužby

Katedrálny chrám – bazilika sv. Emeráma

Nitriansky hrad, Námestie Jána Pavla II., Nitra

po – so: 7.00; ne: 7.00 a 9.00 sviatok v deň prac. pokoja: 7.00, 9.00, sviatok v prac. deň: 7.00

Kostol Nanebovz. Panny Márie

Kalvária 1, Nitra

Po – so: 6.30, 18.00 (zim. čas), 19.00 (let. čas), ne: 7.00, 9.00, 10.30 (detská) Sviatok v deň prac. pokoja: 7.00,

9.00, 10.30 (detská, možná zmena podľa oznamov) 18.00 (možná zmena podľa oznamov)

Sviatok v prac. deň: 6.30, 18.00 (zim. čas), 19.00 (let. čas)

Kostol sv. Ladislava – piaristi

Piaristická 8, Nitra

Po – pi: 7.00, 12.00 (okrem práz.) a 18.00 so: 7.00 a 18.00. ne: 7.00, 8.30, 10.00, 11.15 (detská) a 18.00

Sviatok v deň prac. pokoja: 7.00, 8.30, 10.00 a 18.00

Sviatok v prac. deň: 7.00, 12.00 (okrem soboty) a 18.00

Kostol Navšt. Panny Márie – kláštorň

Farská 18, Nitra

Po – pia: 6.00, 9.00 a 16.15, So: 6.00 a 16.15

Ne: 6.00, 7.30, 9.00, 10.30 (detská) 16.15

Sviatok v deň prac. pokoja: 6.00, 7.30, 9.00, 10.30 (detská) 16.15

Sviatok v prac. deň: 6.00, 7.00, 9.00 a 16.15

Kostol sv. Petra a Pavla – františkáni

Samova 2, Nitra

po - pi: 6.30, 18.30 , so: 7.00, 18.30 , ne: 7.00, 8.30, 10.00 (detská), 11.30 (maďarsky) 18.30

Sviatok v deň prac. pokoja: 7.00, 8.30, 10.00 (detská)

11.30 (maďarsky) 18.30

Sviatok v prac. deň aj o 12.00

Kostol sv. Gorazda

Ulica Pavla Straussa 3, Nitra

po - so: 6.30 a 18.00 Ne: 6.30, 8.00, 9.30 a 11.15 (pre rodiny s deťmi) 18.00, Sviatok v deň prac. pokoja: 6.30, 8.00, 9.30 a 11.15 (pre rodiny s deťmi) 18.00, sviatok v prac. deň: 6.30, 17.00, 18.30

Kostol sv. Martina

Chrenovská ulica 25, Nitra

po - so: 7.00 a 17.30, ne: 7.00, 8.30, 10.30 (detská) 17.30 (s večerami), Sviatok v deň prac. pokoja: 7.00, 8.30, 10.30 (detská), 17.30, Sviatok v prac. deň: 7.00, 17.30

Kostol sv. Urbana, Zobor

Morušová ulica, Nitra

ut - so: 18.00, ne: 8.00, 9.30, 11.00 Sviatok v deň prac. pokoja: 8.00 a 11.00, Sviatok v prac. deň: 18.00

Kostol sv. Urbana, Čermán

Kostolná ulica, Nitra

ut, št, pi: 18.00, so: 8.00, ne: 8.00, 11.00 Sviatok v deň prac. pokoja: 8.00 a 11.00, Sviatok v prac. deň: 18.00

Kostol narodenia Panny Márie

Nitra - Horné Krškany, pi: 17.00, ne: 9.00 sviatok v deň prac. pokoja: 9.00, sviatok v prac. deň: 17.00

Kostol sv. Ondreja

Nitra – Dolné Krškany, po, ut, št, pi: 18.00 str: 7.00 so: 7.00, ne: 7.30, 10.30, sviatok v deň prac. pokoja: 7.30, 10.30 sviatok v prac. deň: 18.00

Kostol sv. Františka Xaverského

Nitra – Dražovce

po, str, pi: 17.00 Ut: 7.00, št: 7.00 so: 7.00, ne: 8.00 a 10.00, Sviatok v deň prac. pokoja: 8.00 a 10.00

Kostol sv. Petra a Pavla

Nitra – Janíkovce

ut - pi: 17.00, so: 7.30 (ut a št možná zmena na 7.30 podľa oznamov), Ne: 7.30 a 11.15, sviatok v deň prac. pokoja:

9.00 sviatok v prac. deň: 17.00

Kostol Všetkých svätých

Nitra – Kýnek

pi: 18.00, ne: 9.00 sviatok v deň prac. pokoja: 9.00 sviatok v prac. deň: 17.00

Kostol sv. Cyrila a Metoda

Nitra – Mlynárce

po, pi: 18.00, ne: 8.00, 10.30 Sviatok v deň prac. pokoja: 8.00, 10.30 Sviatok v prac. deň: 18.00

Kostol Nanebovzatia Panny Márie

Nitra – Párovské Háje, str: 17.30, pi: 16.30 (iba 1. piatok) Ne: 11.00 sviatok v deň prac. pokoja: 11.00, Sviatok v prac. deň: 18.30

Kostol sv. Imricha

Nitra – Štitáre so: 17.00, ne: 9.30

Kaplnka sv. Gorazda – starokatolícka cirkev

Chrenovská 15, ne: 9.00

Kostol sv. Štefana – gréckokatolícke bohoslužby

Párovská 2 . ne: 10.00

Evanjelický kostol Ducha Svätého

Sládkovičova 12 ne: 10.00

Reformovaná kresťanská cirkev

Kostol reformovanej kresťanskej cirkvi (kalvínsky), Ulica Fr. Mojtu 10, ne: 9.30

Cirkev adventistov siedmeho dňa

Modlitebňa za kostolom Ulica Fraňa Mojtu 10, so: 9.45

Cirkev bratská

Dom Cirkvi bratskej, Nitrianska ulica 21, ne: 10.00

Kresťanský zbor

Dom kresťanského zboru

Podzámska 17, www.kz-nitra.sk, Ne: 9.30 Večera Pánova (pamiatka Pána Ježiša), bohoslužba: 16.00

Besiedka pre deti: 16.00, ut: 18.30 Biblické štúdium a modlitby. Pi: 17.30 Stretnutie mládeže

Apoštolská cirkev Kristus mestu

MediaHaus, Mozaika, Ul. Fraňa Mojtu 18

Ne: 10.00, pi: 18.00 mládež – Unlock

Matej Tóth:

Chcem motivovať deti, aby sa hýbali

Olympijský víťaz a majster sveta Matej Tóth patrí k tým výnimočným ľuďom, ktorí chodia rýchlejšie ako väčšina z nás behá. Prekážok sa neláká. Bojuje s nimi až do chvíle, kým ich nezdolá. Vo svojej športovej kariére si ich „užil“. Napriek tomu mu nechýba úsmev na tvári. Je príjemným spoločníkom, ambasádorom športu. Tento rozhovor vznikol na festivale Agrofilm, krátko po jeho návrate z nevydarených pretekov v katarskej Dauhe.

Prijali ste úlohu ambasádora festivalu Agrofilm. Prezradíte nám dôvod?

Možno by to na mňa nikto nepovedal, ale od malička mám veľmi blízky vzťah k poľnohospodárstvu, rástol som na družstve. Môj otec bol agronóm, a tak som prázdniny trávil väčšinou na kombajnoch, v tatrovkách a traktoroch. Moja mamina je zamestnaná v Národnom poľnohospodárskom a potravinárskom centre – bývalom „výskumáku“, a tak ma cez ňu oslovili, či by som bol ochotný stať sa ambasádorom tohto filmového festivalu.

Ambasádorom festivalu ste už po tretíkrát?

Áno, tretí raz a veľmi si to cením. Mám však pocit, že nie ja obohacujem Agrofilm, ale práve naopak – festival obohacuje mňa. Filmy s tematikou poľnohospodárstva, potravinárstva, zdravej výživy, lesníctva, ekológie, problematiky vidieka a života jeho obyvateľstva, zdravého životného prostredia..., ktoré som tu mal možnosť vidieť, sú pre mňa veľmi obohacujúce.

Olympijskú medailu v Riu ste získali aj vďaka

úprave stravy? Píšete o tom aj vo svojej knihe...

Nezdá sa to, ale strava je jedna z najdôležitejších vecí v živote človeka – samozrejme, okrem tréningu. Aby športovec mohol podať čo najlepší výkon, musí všetko zosúladiť. Nie je celkom jedno, čo konzumujeme. Mne išlo v prvom rade o zvýšenie športovej výkonnosti, čo sa aj podarilo. Olympiáda v Riu bol môj najväčší úspech kariéry a obdobie po nej vnímam ako najkrajšie v mojom živote. Toľko pozitívnej energie a emócií som ešte nezažil.

Odhliadnuc od toho, že

ako športovec spálite pri tréningu alebo na pretekoch množstvo energie by mohlo byť jedno čo konzumujete...?

Na pohľad áno a človek by mohol zjesť aj klinec, keď urobí 215 kilometrov týždenne. Ale naozaj nie je jedno, akú formu energie prijme. S mojím tímom sme pred olympiádou moju stravu upravili tak, aby som nebol závislý na cukroch... moje telo sme prinútili narábať s tukmi, ktoré sú dobrým zdrojom energie na to, aby som vydržal šlapať 50-kilometrov.

Keď vnímate dnešný svet a to, ako žijeme, nemá chuť silou vlastnej osobnosti prehovoriť ľuďom do duše, aby prehodnotili svoj životný štýl?

Snažím sa to robiť – najmä pri deťoch. Uvedomujem si, že dnešná mládež má veľa lákadiel... Aj preto som založil Športovú akadémiu Mateja Tótha, kde sa snažíme deti v mladšom školskom veku naučiť a motivovať ich, aby športovali, aby sa hýbali, zdravo stravovali... Momentálne práve toto vnímam ako svoj najdôležitejší cieľ.

Registrujete v športovej akadémii športové talenty?

Sme všesportová akadémia. Nesústreďujeme sa iba na chôdzu. Deti sa snažíme naučiť základné lokomočné pohyby. Dnešné deti väčšinu dňa presedia s mobilom v ruke a počítačmi. Učíme ich správne behať, skákať, koordinovať ich pohyb. Keď toto zvládnu, odporúčame ich na ďalšie športy, aby rozvíjali svoj talent, jednoducho, aby športovali.

Športoví redaktori vás nazvali, že ste najrýchlejšim chodcom planéty? Natíska sa mi preto otázka: Ako vyzerajú vaše rodinné prechádzky?

To by som o sebe netvrdil, že som najrýchlejší chodec. Akurát sa mi podarilo vyhrať niektoré významné preteky.

Prechádzka so mnou je úplne štandardná. Niekedy to tak vyzerá, že ťahám svoje deti aj manželku za sebou. Niekedy mi trhnú rukou a upozornia, že nie sme na pretekoch...

Ste Nitran či Bystričan?

V Nitre som sa narodil, na UKF som vyštudoval novinárčinu. Momentálne žijem v Banskej Bystrici, ale Nitru mám navždy v srdci. Aj pre mňa je to veľakrát ťažké, keď sa mám rozhodnúť. Najmä, keď Nitra hrá hokej s Bystricou! V Nitre však bývajú moji rodičia aj brat, domov chodievam na víkendy. Nitru mám stále rád, stále sa cítim ako „Nitrančan“. Je to moje rodné mesto a takto to navždy zostane.

Kam chodievate v Nitre na prechádzky?

V Nitre bývam väčšinou

cez víkendy a to je u mňa vždy spojené s tréningom. Chodím popri rieke, množstvo kilometrov mám nachodených po cyklochodníku.

Deväť rokov ste spolu so svojim otcom organizovali v Nitre Chodeckú Nitru, v poslednom čase už neorganizujete?

Máte správne informácie, tieto preteky sme začali, ale posledné dva roky ich už nerobíme. Pokračuje v nich môj prvý tréner Peter Mečiar. Aj som ho bol osobne podporiť. Som rád, že myšlienka chodeckých pretekov, ktorú sme pod Zborom založili, ďalej žije a pokračuje a že pešia zóna každoročne ožije chodeckými pretekmi.

Ľudmila Synaková

Foto: SITA/AP

Počas Dňa architektúry ožilo bývalé kino Palace

Trinášť rokov! Presne toľko času uplynulo od posledného premietania v kine Palace. Budova architekta Weinwurma opäť ožila počas Dňa architektúry.

Hlavnou tematickou líniou tohto ročníka bola takzvaná Slobodná architektúra – stavby, ktoré vznikli po roku 1989. Návštevníci sa oboznámili so všetkými 36 architektonickými návrhmi, ktoré súťažili o budúcu podobu tohto významného kultúrneho objektu. Verejnosť privítala stretnutie s hlavným architektom mesta Viktorom Šabíkom.

Počas prvého dňa podujatia si návštevníci pozreli výstavu Šuflikové, ktorá ponúkla výber naplánovaných a nezrealizovaných projektov mesta Nitra a záhradno-architektonických študentských projektov, vytvorených po roku 1989. Popoludní sa záujemcovia vybrali s autorom architektonického návrhu, arch. Tiborom Zelenickým (na fotografii) na prechádzku po centre mesta, dozvedeli sa zaujímavosti o koncepcii pešej zóny a jej vzťahu k Svätoplukovmu námestiu. Pešiu zónu v tejto podobe poznáme od 5. júla 1996.

S urbanistkou a krajinnou architektkou Milotou Sidorovou sa ľudia porozprávali o téme rodovo citlivého plánovania. Vysvetlila aj to, prečo je dôležité, aby sa na ihriskách hrávali spolu s dievčatá s chlapcami. Odborníčka na verejné priestory vníma veľmi citlivo nesystémové riešenia

a apeluje na užívateľsky príjemné plánovanie mestského priestoru.

Architektka z útvaru hlavného architekta mesta Nitra Zuzana Mokrášová predstavila bytové domy na Čermáni - MARTINÁK. Počas príjemnej prechádzky po tomto obytnom súbore si účastníci vypočuli rozprávanie ako vzniká obytný súbor od prvotných myšlienok po realitu. „Koncept vznikol ako študentská práca a bol výsledkom anonymnej urbanisticko-architektonickej súťaže. Obytný súbor bol navrhnutý ako myšlienka prechodu z individuálnej bytovej výstavby

po panelákovú komplexnú bytovú výstavbu. Uvoľnenosť porevolučnej atmosféry sa podpísala aj pod tento rozvoľnený urbanistický bytový komplex so spomaleným dopravným systémom, domami v zeleni a tichým bývaním, uviedla Zuzana Mokrášová, ktoré okrem toho spomenula aj negatíva dlhobovej výstavby s novými problémami súčasnosti, akými je parkovanie na teréne, vlastníctvo bytov a aj fakt, že navrhovaná občianska vybavenosť zatiaľ nenaplnila očakávania. Na prehliadke sa zúčastnilo aj niekoľko pár obyvateľov, žijúcich v tomto bytovom komplexe, ktorí mohli reálne zhodnotiť bývanie „u Martína“.

Idey a koncepty tvorby významného architekta Maximiliána Scheera pri budovaní nitrianskych sídlisk predstavil Juraj Novák. Jeho ďalším povojnovým pôsobiskom sa stala Nitra, kam sa presťahoval po svojom uväznení v 50. rokoch 20. storočia. V Nitre žil až do svojej smrti a práve tamojšie pôsobenie predstavuje vrcholné obdobie jeho tvorivej aktivity. V roku 1958 navrhol prvý Smerný územný plán mesta a urbanistické riešenia sídliska. Za obytný dom v Párovciach získal v roku 1965 Cenu Dušana Jur-

koviča. Ním naprojektované sídlisko Chrenová I. je zaradené do architektonicko-urbanistickej knihy UNESCO. Podieľal sa tiež na tvorbe väčších obytných súborov na Štúrovej ulici a na Predmostí. V roku 1994 sa stal Čestným občanom Nitry, mesto ho takto ocenilo za celoživotnú tvorivú prácu, za mimoriadne zásluhy o rozvoj slovenskej architektúry a urbanizmu a za vrelý vzťah k mestu Nitra. Architekt Michal Maximilián Scheer zomrel v meste pod Zoborom 9. februára 2000 vo veku 98 rokov.

Za sobotňajším programom urobila bodku večerná diskusia s tvorcami verejných priestranstiev. V rámci podujatia sa po dlhšej dobe v budove kina Palace zasa premietalo. Návštevníci si pozreli slovenský dokument s názvom Zmenil tvár Šanghaja o slovenskom architektovi Ladislavovi Hudecovi. Premietal sa aj francúzsky film Asterix – sídlo Bohov a dokumentárny film o tvorcovi areálu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity Vladimírovi Dedečkovi.

Ludmila Synaková

Nitrianske archaizmy Šinter chytal potulujúcich sa psov

V uplynulých ročníkoch mesačníka Nitra sme mali pravidelnú rubriku Nitrianske archaizmy. Svoje pravidelné príspevky do nej písal historický regionálny bádateľ Štefan Košov, ktorý svoj seniorský voľný čas venuje bádateľskej činnosti v archívoch a čítaniu dobových listín.

Niektoré slová sú úzko späté iba s určitou lokalitou, prípadne regiónom. V dnešnom modernom svete znejú cudzo, ba dokonca záhadne. História nášho starobylého mesta registruje niekoľko takýchto výrazov či pojmov. Medzi v minulosti najfrekventovanejšie patrili napríklad slová drík, inzula, dzungov, džindžák, Palánok, stará Blašková a podobne. V súčasnosti sa s týmito výrazmi môžeme stretnúť už iba v dobových písomných správach, prípadne na ne natrafíme pri rozhovore s prastarými rodičmi, ktorí svoj život prežili

v Nitre alebo blízkom okolí.

V dvadsiatich rokoch 20. storočia magistrát mesta Nitry zriadil funkciu šintera. Išlo o pracovníka mestských služieb, ktorý mal za úlohu chytať psov, potulujúcich sa po uliciach mesta. Šinter, v iných častiach Slovenska mu hovorili šarha, bol vyzbrojený dlhou palicou, na konci ktorej bola slučka z oceľového drôtu. Chyteného psa vložil do klietky položené na voze. Ak chytil psa označeného kovovou značkou na krku s číslom, ktorá bola fakticky potvrdením o zaplatení poplatku, nechal

ho v úschovni tri dni. Za túto dobu si ho mohol majiteľ vyzdvihnúť. Ostatných túlavých psov, ktorých si nikto neprišiel prevziať do troch dní, neskôr utratili.

Na základe nariadenia nitrianskeho župana s platnosťou od 21. januára 1928, šinteri mohli v Nitre chytať túlavých psov jedine do siete, pretože dovtedy praktizovaný odchyt pomocou slučky z drôtu považovali za drastický. Podľa zápisnice mestskej rady č. 11. zo dňa 28. februára 1928, magistrát mesta Nitry zvýšil poplatky za psov.

Ing. Štefan Košov

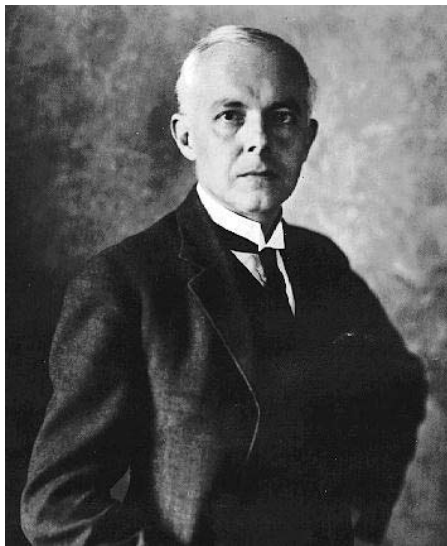

Bartókova ulica

Jedna zo zoborských ulíc je pomenovaná podľa hudobného skladateľa Bélu Bartóka. Zanechal po sebe neuveriteľne plodnú prácu. Bol mimoriadne pracovitý, ale jeho sústredená činnosť nevynikala iba kvantitou, ale aj kvalitou. Folkloristike a zberu ľudových piesní sa Béla Bartók venoval celý svoj život. Okrem maďarských, tureckých a rumunských piesní, zozbieral aj slovenské.

Hoci ho dnes zaraďujú medzi najoriginálnejšie hudobné zjavy 20. storočia, počas života si veľa slávy neužil. Ani doma neoceňovali jeho bádateľské úsilie, ktoré ho doviedlo cez korene ľudovej hudby až k novátorským rytmom a melódiám. Nacionalisti naňho útočili rovnako z Maďarska, Rumunska či zo Slovenska, a to aj napriek tomu, že u nás zaznamenal vyše tritisíc ľudových piesní. Malomeštiactvo a šľachtu neznášal natoľko, že pred koncertom v Bratislave neváhal povedať, že pred touto korumpujúcou a zlodejskou spoločnosťou hrať nechcel.

Encyklopédie síce automaticky uvádzajú pri mene Béla Bartók maďarskú národnosť, no nie je to celkom pravda. Narodil sa totiž vo vtedajšom Rakúsko-Uhorsku so všetkými súvislosťami, ktoré k tomu patria - jeho rodiskom v roku 1881 bolo mesto Nagyszentmiklós, ktoré však dnes leží v Rumunsku pod názvom Sînnicolaul-Mare. Jeho otec sa oženil

so Slovenkou Paulou Votovou, učiteľkou z Martina. Čoskoro však zomrel, preto mala na Bélu počas celého života veľký vplyv práve matka. So Slovenskom sa zoznámil počas štúdií, najskôr na gymnáziu v Bratislave a potom, keď prešiel z Budapešti na Hudobnú akadémiu, v Bratislave.

Okrem slovenských ľudových piesní zbieral aj maďarské, rumunské, ukrajinské či turecké. Ba za „barbarskými“ melódiami sa vydal až do Afri-

ky, kde priamo v alžírkej oáze zapisoval piesne domorodcov. Moslimské ženy mali zakázané komunikovať s cudzincom, no šejk osady mu vymohol povolenie, aby mu spievali aspoň dve prostitútky. Zápisy slovenských piesní sú však v jeho zbierke najpočetnejšie - úctyhodných viac ako 3400 nápevov a 1400 textov. Niektoré zapisoval ručne, neskôr používal fonograf, čo na začiatku minulého storočia vyvolávalo medzi vtedajšími dedinčanmi značné ohúrenie. Sám bol prekvapený bohatosťou námetov.

Nenávidel nacionalizmus a fašizmus, čo ho napokon prinútilo v r. 1940 emigrovať do Ameriky. Tam mu lekári opäť zistili smrteľnú chorobu. Ibaže tentoraz sa nemýlili. Na sklonku vojny v zaslúbennej zemi polozabudnutý zomrel. Jeho posledné slová boli: „Len to ľutujem, že odchádzam s plným kufrom.“ Našťastie, nie všetko vzal so sebou na druhý svet.

Spracovala: (SY)

Outdoorové a cestovateľské menu ponúkne horský festival

Obdivovatelia hôr a milovníci cestovania si tohto roku prídu opäť na svoje. Nitriansky horský spolok pripravuje počas tretieho novembrového víkendu už po 14-krát prehliadku filmov a prezentácií horolezcov, cestovateľov a filmárov.

Štrnásty ročník festivalu Vysoké hory Nitra zostáva verný svojmu zaužívanému scenáru. Pozostáva z hlavného festivalového dňa - soboty 16. novembra s bohatým programom od 9. hodiny, ktorému predchádza „det-ský piatok“, určený žiakom nitrianskych škôl. Podujatie uzavrie nedeľný poznávací výlet na Zobor.

„Outdoorové a cestovateľské menu sa bude „podávať“ v 4 blokoch so záverečným filmom po obľúbenej tombole. V programe nebudú chýbať tiež kvalitné a oceňované filmy. Z dielne Rast'a Hatiara to bude film Vrcholová príťažlivosť, ktorý predstaví príbeh himalájistu Petra Hámora. Pozrieť si budete môcť film Pavla Barabáša Tieň jaguára. Zachytáva objavnú cestu 4 priateľov cez amazonskú džungľu,“ informoval Rado Baláz, PR manažér festivalu.

Jedným z hlavných hosťov festivalu bude Jan Dungal, ktorý navštevuje Južnú Ameriku, kde maľuje zvieratá a rastliny v ich prirodzenom prostredí. Ďalším hosťom bude Róbert Gálffy, ktorý má za sebou množstvo prvovýstupov, horolezeckých expedícií a takmer 10 rokov patril v Európe k skialpinistickej špičke.

Porozprávať o vynikajúcom horolezcovi Jozefovi Psotkovi, expedícii Himaláje 1984 Sagarmatha, v rámci ktorej spolu so Zoltánom Demjánom vystúpil bez kyslíka na vrchol Mt. Everestu, prídu horolezec, účastník expedície Vladimír Launer a jeho syn Ján Psotka.

Pacifickú hrebeňovku, 4 286 km dlhú diaľkovú turistickú trasu vedúcu pozdĺž západného pobrežia naprieč celými USA od Mexika až do Kanady s celkovým prevýšením až neuveriteľných 150 km, prídu predstaviť Pavel Sabela (ČR) a Miloslav Danišek, ktorý ju prešiel ako prvý Slovák.

Sprievodnou akciou festivalu je výstava fotografií s tematikou hôr, cestovania, fauny a flóry. Festival, ktorého hlavnými partnermi sú mesto Nitra a Nitriansky samosprávny kraj, je populárnym podujatím s vysokou návštevnosťou a pozitívnymi ohlasmi zo strany verejnosti a účinkujúcich. Vstup na festival je vďaka sponzorom voľný. Viac informácií, vrátane celého programu, nájdete na webstránke www.vysokehorynitra.sk a FB stránke www.facebook.com/VysokeHoryNitra.

(red.)

V novembri oslávia životné jubileum títo Nitrania

75 ROKOV:

Július Baráth, Eugen Benc, Helena Davidová, Eva Daxnerová, Božena Erdeiová, Zlata Földešiová, Ing. Ján Galaba, Anna Gažová, Peter Hamza, Judita Hanáčková, Emília Henzelová, Terézia Hostánská, Anton Janouš, Anna Kissová, Alžbeta Kišiová, Darina Klenková, Brigita Kočíová, Vlasta Kováčsová, Eva Krajmerová, Alžbeta Križanovičová, Marta Kučerová, Oľga Lorencová, Anna Lukáčová, Katarína Madarássová, Magdaléna Mániová, Ing. Július Maťo, Ing. Oľga Menkeová, Ing. Oľga Mudráková, Berta Obrcianová, Peter Olajš, Ján Pastierik, Peter Pecháč, Mária Porubská, Oľga Prešinská, Gabriela Ráczová, Jozef Radič, Mária Smidová, MUDr. Zuzana Stehlová, Oliver Szalay, Vojtech Švec, Ivan Trakovický, PhDr. Eva Tučná, PhDr. Božena Tupá, Eva Turanovičová, Anna Tvrdoňová, Zuzana Urbanová, MUDr. Edita Vančovská, Mária Vorlová, Libuša Vrabková, Ing. Ivar Žigo, Milan Žitný

80 ROKOV:

Emília Ágoštonová, František Bajtoš, Kristína Deglovicová, Mária Drevenáková, Emília Fačkovcová, Jozef Fúška, Peter Hájek, Juraj Hanus, Mária Hrnková, Mária Chunchalová, Eduard Ivančík, Ján Kabát, Juraj Kačír, Ing. Dagmar Kamiňská, Mikuláš Kodada, Jaroslav Košík, PhDr. Ivan Mačura, Viera Martinovičová, Ing. Alojz Matunák, Jolana Michaličková, Anna Miklášová, Viktor Mikuš, Božena Mosnáčeková, Ľudmila Mozolová, Helena Náhlavská, Anna Pavlíková, Pavla Rolincová, Anna Ružičková, Eva Strákošová, Alžbe-

ta Valová, Helena Verešová, Pavel Vnučko, Milan Záhon, Anna Zárubová, Mária Zatlková

85 ROKOV:

Monika Bednáriková, Stanislav Bezák, Jozef Drevenák, Milota Durečková, Ivan Gaál, Magdaléna Gergelová, Milan Hlôška, Želmíra Hyžová, Helena Kolienková, Emil Madaj, Žofia Miháliková, Ing. Štefan Nikodem, Oľga Nováková, Margita Palkovičová, Ing. Ivan Paška, Jozefa Pribilincová, Anna Richterová, Valéria Sapárová, Františka Sládečková, Katarína Ševelová, Adela Škrovánková

86 ROKOV:

Božena Arbetová, Viliam Bališ, Anna Fillová, Ing. Milan Hluchý, Alžbeta Jakubíková, Janka Kačalová, Emília Malíková, Agneša Mészárošová, Ing. Ján Pavelka, Ladislav Starovič, Mária Valáriková, Antónia Valašeková, Emília Záhoriská, Irena Závodná

87 ROKOV:

Emília Beňáková, Etela Borzová, Pavla Dudová, Irena Hohošová, Edita Kevélyová, Terézia Kocifajová, Mária Miková, Ing. František Smutný, Mária Struhárová, Štefan Šušlík, Margita Švecová, Katarína Tonkovičová, Aurélia Žarnovičanová

88 ROKOV:

Ondrej Bača, Ján Bystrianský, Ružena Čanigová, Helena Ficová, Margita Hrušková, Júlia Chobotová, František Kováč, Emília Kučerová, Magdaléna Molnárová, Jozefa Obuchová, Blažena Richtariková, doc. PhDr. Michal Rohal, Božena Sabolová, Otto Sládečka, Jozef Štražanec, Ing. Ferdinand Štefanovič

89 ROKOV:

Irena Adamíková, Jozef Bernath, Milan Břicháč, Mária Cifrová, Helena Čerešňová, Ernest Današ, Mária Danišiová, Valéria Duríková, Július Eliáš, Ernestína Fábelová, Gabriela Farkašová, Bernardína Kíkelová, Ľudmila Mišove, Gizela Novoselová, Ing. Alžbeta Oberthová, Alžbeta Sirotková, Margita Vígová

90 ROKOV:

Anna Baliová, Margita Buláková, Ema Gajdošíková, Jaroslav Hotový, Angela Keselyová, Klára Kriššáková, Angela Kyačková, Helena Lacušková, Juliana Malá, Mária Ottingerová, Janka Pažitná, Stanislav Štefkovič, Laura Vaneková

91 ROKOV:

Libuša Františiová, Helena Harmatová, Vladimír Oriška, Žofia Skočíková, Silvia Veselá, PhMr. Lívia Veselská

92 ROKOV:

Zlatica Arpášová, Ing. Pavol Bajčí, Anna Juhasová, Katarína Molnárová, Želmíra Nemčovičová, Valéria Záhumenská

93 ROKOV:

Katarína Cilliová, Štefan Jaššo, Ing. Ondrej Potančok, Oľga Töröková

94 ROKOV:

Oldřich Havlík, Terézia Malenčíková, Brigita Zacharová

95 ROKOV:

Pavína Jakubeková, Žofia Nemešová, MUDr. Vladimír Zubácky

96 ROKOV:

Paula Drábiková

97 ROKOV:

Mária Jamrichová

101 ROKOV:

Helena Náhlavská

103 ROKOV:

Hilda Schulzová

„ÁNO“ si v Nitre povedali títo snúbenci

13. september:

Patrik Jorík z Holíča
a Ing. Ivana Pelikánová z Nitrý

Jessy Laurent Philippe Legros z Dánskeho kráľovstva
a Martina Pružincová z Nitrý

14. september:

Robert Púdela z Bratislavy
a Erika Kliská z Černíka

Jozef Tatar z Nitrý
a Michaela Tóthová z Viesky nad Žitavou

27. september:

Branislav Slezák
a Patrícia Jedličková, obaja z Nitrý

Ing. Marcel Meňhart z Nitrý
a Diana Bugyiová z Galanty

4. október:

Marian Mašán
a Zuzana Šišková, obaja z Nitrý

5. október:

Ľubomír Pénzeš
a Ivana Valentínyová, obaja z Malého Cetína

Marián Dávid
a Andrea Molnárová, obaja z Výčap-Opatoviec

V septembri nás navždy opustili títo Nitrania

Božena Barabášová vo veku 89 rokov
Milan Baraník vo veku 61 rokov
Ján Beláni vo veku 95 rokov
Oľga Bihariová vo veku 63 rokov
Mária Birčáková vo veku 75 rokov
Marián Cyprian vo veku 48 rokov
JUDr. Samuel Diatka vo veku 43 rokov
Jozef Duchovič vo veku 55 rokov
Jozef Dzielava vo veku 67 rokov
Vladimír Fuska vo veku 66 rokov
Judita Gálová vo veku 48 rokov
Bohumír Harvan vo veku 88 rokov
Ivan Horemuž vo veku 79 rokov
Ľuboš Hrnčár vo veku 56 rokov
Magdaléna Hroteková vo veku 83 rokov
Vladimír Ivančík vo veku 73 rokov
Mária Jamborová vo veku 88 rokov
Ján Janikovič vo veku 93 rokov
Mária Janovičová vo veku 64 rokov
Lýdia Karvašová vo veku 74 rokov
Ing. Katarína Krasková vo veku 69 rokov
Anna Kraváriková vo veku 87 rokov
Ľudmila Krošláková vo veku 87 rokov
Ing. Miroslav Kudlej vo veku 61 rokov

Jozef Kulháň vo veku 77 rokov
Bohumil Labuda vo veku 69 rokov
Soňa Lakatošová vo veku 64 rokov
Ing. Jaroslav Látečka vo veku 78 rokov
Beňadik Malagyi vo veku 72 rokov
Peter Miškolci vo veku 32 rokov
Helena Pappová vo veku 88 rokov
Marcela Rafaelová vo veku 30 rokov
Marta Rišková vo veku 70 rokov
Ing. Edita Rohaľová vo veku 78 rokov
PhDr. Štefan Róža vo veku 77 rokov
Ing. Ľubomír Selický vo veku 63 rokov
Štefánia Schmucková vo veku 85 rokov
Ing. Dušan Sládečka vo veku 77 rokov
Pavol Szomor vo veku 57 rokov
Jozef Šesták vo veku 65 rokov
Helena Švarcbacherová vo veku 89 rokov
Jozef Urcikán vo veku 64 rokov
Edita Vágnerová vo veku 90 rokov
Erik Valanec vo veku 48 rokov
Ing. Pavel Váradý vo veku 81 rokov
Pavel Vasilko vo veku 87 rokov
Mojmír Žiarovský vo veku 42 rokov

30 rokov slobody

17. november 1989 - 2019

1. – 10. november

Umenie potrebuje slobodu

Realizácia veľkopoštoj nástennej maľby umeleckou dvojicou Jana & JS (Rakúsko/Francúzsko)
Dom s opatrovateľskou službou v Nitre, Ulica Janka Kráľa

5. november

Básnik a politik Miroslav Válek

Diskusia o Miroslavovi Válekovi, o sporných momentoch jeho osobnosti
a o dokumente slovenského režiséra Patrika Lančariča Válek (2018)

15:00 - Univerzitný tvorivý ateliér UKF, Slančíkovej ulica

11. – 15. november

Festival slobody

Dokumenty, hrané filmy, prednášky a diskusie

Nežná revolúcia optikou študentov a pamätníkov

Prednáška Mgr. Tomáša Kráľoviča a diskusia s priamymi účastníkmi udalosti Novembra '89. Ako chutila Nežná revolúcia a akú mala atmosféru? Bola naozaj „nežná“? Kto za ňou stál a hýbal nitkami udalostí?

11. 11. o 13:30 - Študentský domov UKF, Slančíkovej ulica 595/1, miestnosť B5B – 127

Historické kino

Filmy s témou boja za slobodu a občianskeho práva vo svete v 20. storočí

Ozrejmienie dejinných súvislostí konfliktu, nezrovnalostí medzi filmovým príbehom a historickými faktami

14. 11. o 13:00 - FF UKF, Hodžova 1, miestnosť Akropola H – 307

11. – 17. november

30 rokov od Nežnej revolúcie očami hercov Starého divadla

Výpovede pamätníkov hodnotia uplynulých 30 rokov, čo nové priniesli v kultúre a čo v spoločnosti všeobecne
hodinu pred každým predstavením vo foyer Starého divadla Karola Spišáka v Nitre

16. november

Slávnostná pripomienka 30. výročia Nežnej revolúcie – November '89

17:00 - pešia zóna, pri pamätnej tabuli na Dorne módy

Stena slávy Divadla Andreja Bagara v Nitre

Pri príležitosti Nočí divadiel bude doplnená Stena slávy vo foyeri divadla o ďalších 24 významných osobností

18.00 – 18.30 vo foyer Divadla Andreja Bagara v Nitre

nežná.nr

Výstava fotografií, materiálov a faktov dokumentujúcich novembrové udalosti v Nitre,

uvedenie publikácie November '89 v dokumentoch Státneho archívu v Nitre

18.30 – 19.30 vo foyer Divadla Andreja Bagara v Nitre

nežná.nr – spomienky

Stretnutie a spomienky divadelníkov na udalosti 17. novembra 1989 počas turné v Moskve
(12. – 23. 11. 1989) a na následné udalosti v Nitre po návrate domov.

19.30 – 21.30 v kaviarni Divadla Andreja Bagara v Nitre

20. november

Podoby slobody / Faces of Freedom

Ukončenie medzinárodnej výstavy vizuálneho umenia a inštalácií
vo verejnom priestore od 25 autorov z 13 krajín.

17:00 - Nitrianska galéria

zmena programu vyhradená

